

AZERBAJYAN-ERMENİSTAN BARIŞ SÜRECİ: PAŞINYAN OLUMLU AÇIKLAMALARINA BİR YENİSİNİ EKLEDİ

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Ermenistan Başbakanı Paşinyan, geçtiğimiz günlerde bir televizyon kanalına verdiği mülakat ile barış antlaşması süreci için önemli açıklamalarına bir yenisini eklemiştir. Başbakanlığın resmi sitesinde de yayınlanan[1] bu röportaj vesilesiyle muhalefetin tepkisini alan Paşinyan, tarafı olduğu görüşler ile de barış antlaşması sürecinin, muhalefetin aksine, Ermenistan halkının yararına olacağını da bir kez daha belirtmiştir.

22 Kasımda yapılan röportajda Paşinyana öncelikle yakın zamanda yaşanan istifa dalgası sorulmuştur. Bilindiği üzere mülakatın yapılmasından dört gün önce, 18 Kasımda, İçişleri Bakanı da dâhil olmak üzere toplam altı hükümet yetkilisi, Paşinyanın Bakanlar Kurulu toplantısında yapmış olduğu yönetimde değişikliğe gideceği yönündeki açıklaması sonrası istifa etmiştir.[2] Paşinyanın barış antlaşması sürecindeki ılımlı tavrını neredeyse hainlik olarak nitelendiren muhalefet kanadı ve bu tavra yöneltile eleştiriler şüphesiz bu değişikliğe zemin hazırlamıştır. Paşinyan ise daha önce de belirttiği gibi değişikliklerden kastının şahıslara yönelik olmadığını, siyasette değişimlerin kaçınılmaz ve normal olduğunu mülakatta belirtmiştir. Ayrıca yaşanan değişimlerin yalnızca yetkilileri değil, genel itibarıyla mevcut sistemi de kapsadığını eklemiştir.

Dış politikayla ilgili sorular ise tahmin edilebileceği gibi Azerbaycan ile ilişkiler ve taraflar arasında yapılması beklenen barış antlaşması ile alakalıdır. İki tarafın da esasen anlaşmayı imzalamaya hazır olduğu fakat 3 madde (Anayasa değişikliği, uluslararası mahkemelerde karşılıklı davaların geri çekilmesi, AB gözlemcilerinin Ermenistandan çekilmesi) üzerinde mutabık kalınmadığı bilinmektedir. Bu üç husus konusunda Ermenistanın ayrı ayrı mevcut politikası sorulduğunda Paşinyan, anayasa değişikliği konusunda, siyasi duruşlarının değil Anayasa Mahkemesi tarafından bu konuda verilmiş kararın[3] önemli olduğunu belirtmiştir. Anayasa Mahkemesinin kararına göre ise Anayasada lafız olarak yer almayan hiçbir Bağımsızlık Bildirgesi metninin hukuki geçerliliği olmayacağı kesin bir dille belirtilmiştir. Azerbaycanın anayasa değişikliği yönündeki taleplerinin barış sürecini yokuşa sürmek amaçlı olmadığını, Azerbaycanın geçmişte yaşanan gerilimlerden ötürü haklı sayılabilecek bir endişe içinde olduğu için taleplerini ısrarla öne sürdüğünü düşündüğünü de ayrıca eklemiştir.

Mülakatın devamında Azerbaycan Anayasasının Ermenistan topraklarına karşı bir hak

iddiasında bulunduğunu dile getiren Paşinyan, bu hususu barış anlaşmasının imzalanması için bir tartışma konusu yapmamasını da iki sebeple açıklamıştır: barış sürecini tıkamamak ve anlaşmanın maddeleri arasında tarafların hâlihazırda birbirlerinin egemenlik alanında olan topraklarına karşı herhangi bir iddiada bulunmayacaklarına dair verdikleri taahhüt. Barış anlaşmasının gidişatı ve tarafların selameti açısından oldukça müspet açıklamalarda bulunan Paşinyan, iç hukukları gereği imzalanan anlaşmanın Anayasa Mahkemesine gitmesi sonucu olumlu bir karar çıkması durumunda iki tarafın da endişelerinin ve sorunlarının son bulacağına inandığını da ifade etmiştir.

Bağımsızlık Bildirgesi hususunda ise Paşinyan'ın sözleri dikkate değerdir. Paşinyan, Bağımsızlık Bildirgesinin özü itibarıyla komşu ülkeler ile ilişkilerde çatışma yaratan bir belge olduğunu ve Ermenistan'ın henüz kurulduğu dönemde, özellikle Azerbaycan ve Türkiye ile karşılıklı gerginlik yaratacak kısımların; Ermenistan'ın bağımsızlık hedefi ve ülkenin kurulması amacıyla bağdaşmadığını ve saldırgan bir lafza sahip olduğunu belirtmiştir. Bu tavırla, sırtını başka bir ülkeye dayamadan varlığını koruyamayacak olmanın; Bağımsızlık Bildirgesinin varlık amacıyla çeliştiğini de sözlerine eklemiştir.

Anayasada bahsi geçen Batı Ermenistan kavramının gücendirici bir söylem olduğunu; aksi durum düşünüldüğünde, Batı Azerbaycan söyleminin de kabul edilemez olduğunu; bu örnekten hareketle Ermenistan'ın Azerbaycana karşı daha anlayışlı ve makul bir tavır temel dış politika konularından biri hâline getirdiği de mülakattan açıkça anlaşılan bir başka husustur.

Paşinyan ayrıca Sovyet Rusyanın dağılmasıyla birlikte bağımsızlığını kazanan iki devlet olan Azerbaycan ve Ermenistan'ın geçmişte takılıp kalmaması gerektiğini; ileriye dönük politikaların, ticari hacmin artırılmasının, sınır geçişlerinde kolaylık sağlanmasının, kısacası iki normal komşu ülke düzenine dönülmesinin iki taraf için de çok iyi sonuçlar doğuracağına dair inancını tekrar ifade etmiştir. Barış anlaşmasının bu yıl sonuna kadar imzalanıp imzalanamayacağı konusunda sorulan soruya ise, üstüne düşen sorumluluğu tamamen yerine getireceğini söyleyerek mülakatın bu kısmını da olumlu cevaplarıyla sonlandırmıştır.

Görüleceği üzere Paşinyan, barış anlaşması süreci için olumlu seyri teşvik eden açıklamalarına devam etmektedir. Komşu ülkeleri Azerbaycan ve Türkiye toprakları üstünde açıkça hak iddia eden Ermenistan Anayasasının değiştirilmesine sıcak bakmakta ve ikili ilişkiler hususunda da müspet açıklamalarına gün geçtikçe yenisini eklemektedir. Anayasa Mahkemesinin barış anlaşmasının imzalanmasında bir sakınca görülmediğine dair kararı sonrası Azerbaycan için somut adımlar atmış sayılabilecek Ermenistan; anayasa, marş ve amblem değişikliği konusunda henüz aynı kararlılığı göstermekten uzaktır. Bu durum, Türkiye ile olan ilişkiler açısından soru işaretlerinin giderilmesi önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Her ne kadar Paşinyan'ın defaatle yapmış olduğu barış yanlısı açıklamalar süreç için seyrin ilerlediğine işaret etse de somut adımlar olmaksızın Azerbaycan ve Türkiyenin haklı endişelerinin giderilmesi mümkün olmayacaktır.

**Fotoğraf: OC Media*

[1] Prime Minister Nikol Pashinyans Interview with Public Television, *The Prime Minister of the Republic of Armenia*, 22 Kasım 2024, <https://www.primeminister.am/en/interviews-and-press-conferences/item/2024/11/22/Nikol-Pashinyan-Interview/>.

[2] Major Government Shake-up in Armenia, *Eurasianet*, 18 Kasım 2024, <https://eurasianet.org/major-government-shake-up-in-armenia>.

[3] Հանուն Հայաստանի Հանրապետության Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական Դատարանի Որոշումը, *Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրական Դատարան*, 26 Eylül 2024, https://www.concourt.am/decision/decisions/66f6b9067b29c_sdv-1749.pdf.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 [] AVİM [] misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibarıyla analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM [] soykırım

hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "AZERBAIJAN-ERMENİSTAN BARIŞ SÜRECİ: PAŞINYAN OLUMLU AÇIKLAMALARINA BİR YENİSİNİ EKLEDİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2024 / 55. Aralık 05. Erişim Temmuz 03, 2026. <https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/AZERBAIJAN-ERMENISTAN-BARIS-SURECI-PASINYAN-OLUMLU-ACIKLAMALARINA-BIR-YENISINI-EKLEDI>



Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır